

Lausuntopyyntö STM 2015

1. Vastaajatahon virallinen nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Akava ry

2. Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Mats Nyman

3. Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

Vastaajien määrä: 1

Nimi	Asema organisaatiossa	Matkapuhelin	Sähköposti
Mats Nyman	Yhteiskunta-asioiden päällikkö	0503281236	mats.nyman@akava.fi

4. Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimitilimessä

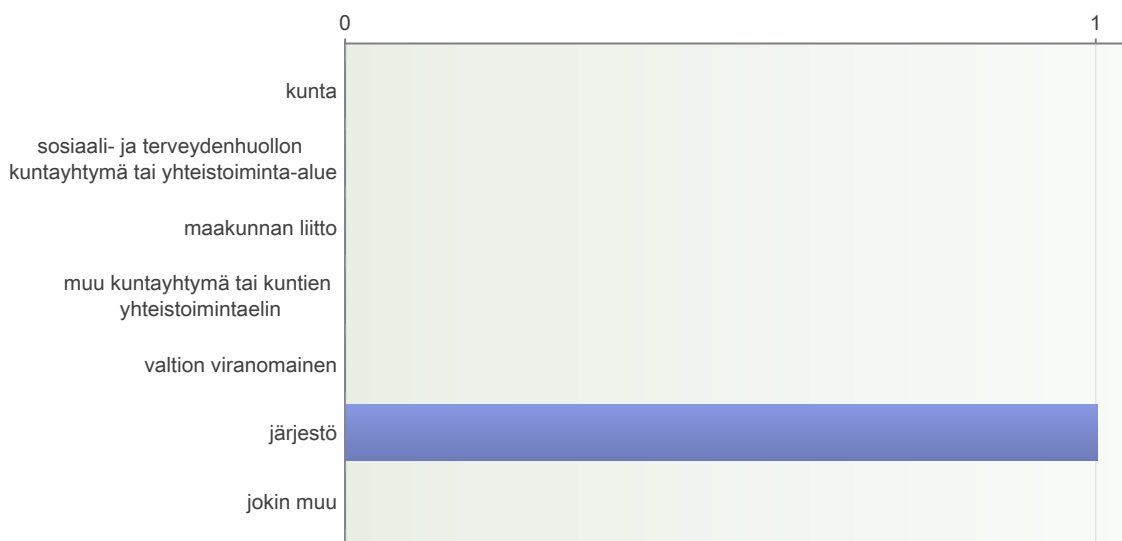
Ei vastauksia.

5. Toimielimen nimi

Ei vastauksia.

6. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

7. Kunta numero tilastokeskuksen luokituksessa

Ei vastauksia.

8. 1. Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Onko nykyinen maakuntajako oikea peruste itsehallintoalueiden muodostamiselle?

Vastaajien määrä: 1

9. 2. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Vastaajien määrä: 1

- Akavan mielestä valtionhallintoa ja aluehallintoa pitää uudistaa. Aluehallintoa pitää uudistaa asiakkaan ja palvelujen kehittämisen näkökulmasta. Maakuntajako olisi kyllä hyvä lähtökohta aluehallinnon perusjaolle mutta kansalaisen kannalta on selkeintä, että valtion aluehallinto noudattaisi eri palveluissaan samoja rajoja. Akavan mielestä myös vero-, tulli-, tuomioistuin-, poliisi-, jne. piirien pitäisi olla yhteneväisiä.

Akavan mielestä itsehallinto-alueiden (18) ja sote-alueiden (15) määrän ja rajojen pitäisi olla samat. Kasvavien sote-menojen takana ei ole henkilöstö vaan jatkuva kilpavarustelu tekniikalla ja kiinteistöillä. Siksi sote-alueiden määrää pitää heti alusta vähentää nykyisestä viidestätoista noin 5-12 alueeseen.

10. 3. Tämä kysymys vain kuntien valtuustoille: Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Minkä nykyisen maakunnan pohjalta muodostettavaan itsehallintoalueeseen kuntanne katsoo perustelluksi kuulua? (liite: Manner-Suomen maakunnat)

Ei vastauksia.

11. 4. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Ei vastauksia.

12. 5. Itsehallintoalueet järjestävät sote-palvelut joko yksin tai lailla säädettyjen kolmen itsehallintoalueen täytyy järjestää palvelut yhdessä sopimalla toisen itsehallintoalueen kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollossa on jatkossa maassa 15 selkeää alueellista kokonaisuutta, joilla sote-palvelut järjestetään. Miten arvioitte tehtyä ratkaisua?

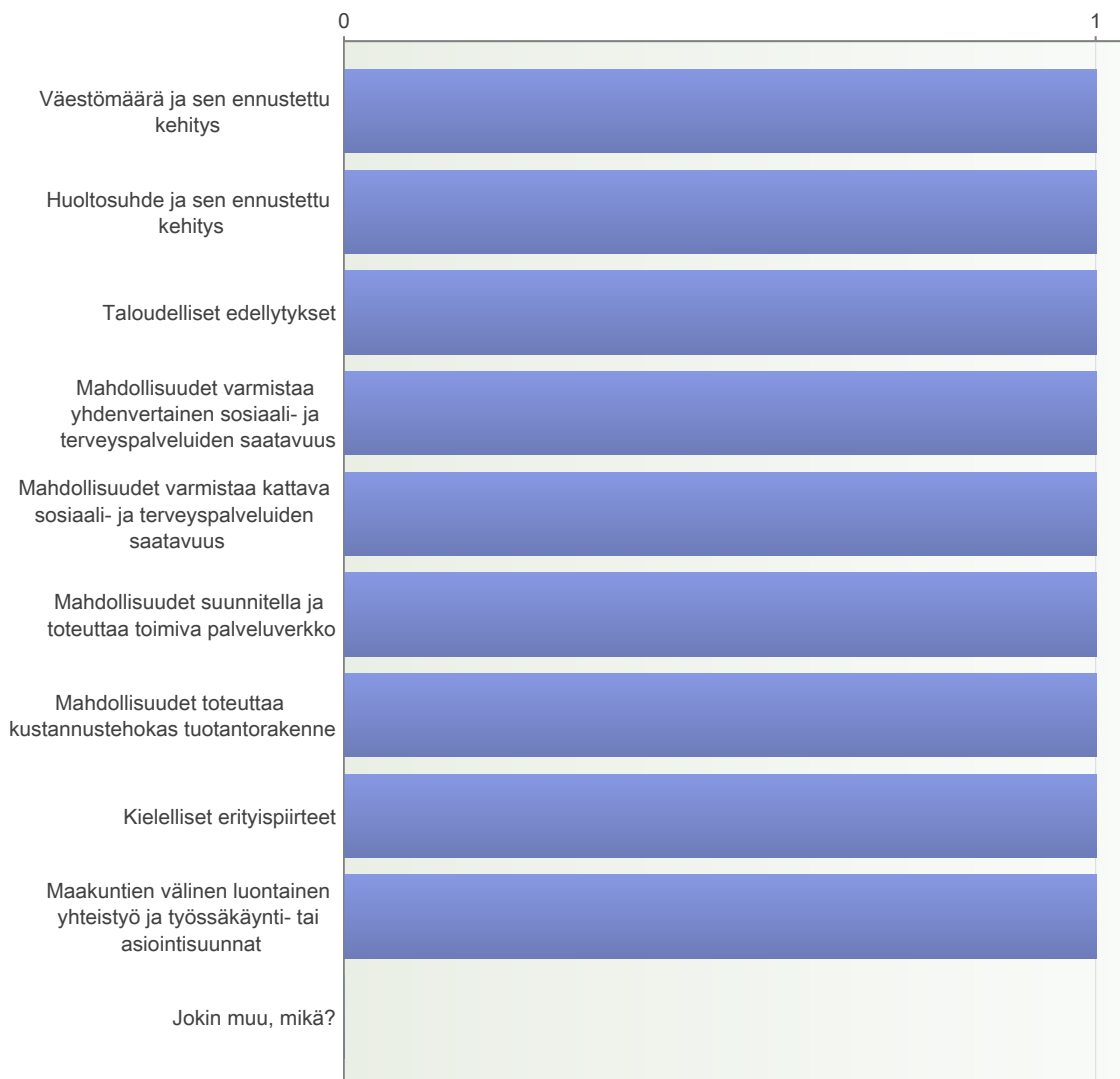
Vastaajien määrä: 1

- Jotta kansalaisten yhdenvertaisuus toteutuisi niin demokraattisten oikeuksien kuin verotuksen kannalta olisi tärkeää, että kaikki alueet aloittaisivat toimintansa samalta viivalta niin, että rakenne toimisi tulevina vuosikymmeninä.

Akavan mielestä itsehallinto-alueiden (18) ja sote-alueiden (15) määrän ja rajojen pitäisi olla samat. Kasvavien sote-menojen takana ei ole henkilöstö vaan jatkuva kilpavarustelu tekniikalla ja kiinteistöillä. Siksi sote-alueiden määrää pitää edelleen vähentää nykyisestä viidestätoista noin 5-12 alueeseen.

13. 6. Minkä kriteerien perusteella tulisi päättää siitä, mitkä kolme itsehallintoaluetta järjestävät sosiaali- ja terveyspalvelut muiden itsehallintoalueiden kanssa? Voit valita yhden tai useampia

Vastaajien määrä: 1

14. 7. Itsehallintoalueet tulevat tarvitsemaan yhteistyökumppaneita palveluiden järjestämisessä. Mikä tai mitkä ovat alueellenne luontaiset yhteistyösuunnat?

Ei vastauksia.

15. 8. Jos se itsehallintoalue, johon katsotte kuntanne kuuluvan, osoittautuu myöhemmin tehtävän päätöksen johdosta sellaiseksi itsehallintoalueeksi, joka ei vastaa itsenäisesti sote-palvelujen järjestämisestä, onko sillä vaikutusta kunnan kantaan siitä, mihin itsehallintoalueeseen kunnan tulisi kuulua?

Ei vastauksia.

16. 9. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Ei vastauksia.

17. 10. Hallituksen linjauksen mukaan itsehallintoalueille osoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi 1.1.2019 lähtien seuraavat tehtävät: pelastustoimen tehtävät, maakuntien liittojen tehtävät ja ELY-keskusten alueellisen kehittämisen tehtävät sekä lisäksi mahdollisesti ympäristöterveydenhuolto. Mitä muita tehtäviä olisi mielestänne tarkoituksenmukaista siirtää itsehallintoalueille?

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksissa tulisi pyrkiä luomaan eheitä hallinto- ja palvelukokonaisuuksia, joissa tuottavuus kasvaa ja asiakkaan palvelut paranevat.

Akava pitää tärkeänä, että kaikki työllisyyteen liittyvät palvelut saataisiin asiakkaan kannalta yhden luukun -periaatteella. Aluehallintovirastojen nykyiset opetuksen ja kulttuurin toimialojen tehtävät on jatkossakin syytä pitää yhtenä kokonaisuutena aluehallintovirastoissa, koska niiden keskinäisellä yhteistyöllä saavutetaan merkittäviä synergiahyötyjä.

Kuntien pitää vastata koko koulutusketjusta - varhaiskasvatuksesta toisen asteen tutkintoon. Ammatillista koulutusta ei pidä siirtää osaksi perustettavia itsehallintoalueita. Rahoitus on jatkossakin maksettava koulutuksen järjestäjille, jotka käyttävät sen koulutukseen ja sen edellyttämiin välttämättömiin investointeihin.

Kuntien teknisiä viranomaistoimintoja on hyvä kehittää yhdistämällä niitä kunnan ja seutukunnan erityispiirteet huomioiden. Tulisi lähinnä harkita rakennusvalvonnan, kaavoituksen, ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon osien yhdistelmää tai koko viranomaistoimintojen yhdistämistä.

Alueellisella tasolla sosiaali- ja terveydenhuollon valvonta tulee säätää aluehallintoviraston tehtäväksi kuitenkin siten, että valvonta on organisatorisesti sosiaali- ja terveysministeriön alaisuudessa.

18. 11. Millä keinoin tulisi varmistaa itsehallintoalueiden ja kuntiin jäävien tehtävien välinen yhteys hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä?

Vastaajien määrä: 1

- Viranomaisyhteistyön toteutuminen on taattava jokaisen IHA:n/maakunnan toimesta. Toimintatapoja ja -edellytyksiä on uudistettava osana kokonaisvaltaista yhteiskuntapolitiikkaa. Nykyisessä sosiaali- ja terveydenhuollossa on moniammatillista yhteistyötä vaikeuttavia, hallinnonalojen rajoista aiheutuvia ongelmia. Ne on poistettava ja on luotava toimivat rakenteet moniammatilliselle yhteistyölle kuntien ja itsehallintoalueiden/maakuntien välille. Viranomaisten tehtäviä ja toimivaltaa koskevia normeja ja budjetointia on uudistettava: eri hallinnonalojen ja -tasojen viranomaisten velvoitetta yhteistyöhön pitää vahvistaa. Sote-järjestämislaissa tulee säätää menettelystä, jossa kunnat ja itsehallintoalue yhdessä valmistelevat alueellisen / kunnan hyvinvointikertomuksen toimenpiteineen siten, että alueen / kunnan väestön sosiaaliset ja terveydelliset riskit ja nykytila kartoitetaan, laaditaan tavoitteet, suunnitellaan toimenpiteet, laaditaan mittarit ja seurantasuunnitelma sekä sovitaan työnjaosta itsehallintoalueen ja kunnan välillä. Terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseksi ja kustannusten hillitsemiseksi ja myös sosiaali- ja terveydenhuollon johtamiseksi tarvitaan sekä tietoa väestön hyvinvoinnista, että tiivistä yhteistyötä itsehallintoalueiden ja kuntien, niiden eri toimialojen ja muiden toimijoiden välillä.

19. 12. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen aluelinjauksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Akavan mielestä itsehallinto-alueiden (18) ja sote-alueiden (15) määrän ja rajojen pitäisi olla samat. Kasvavien sote-menojen takana ei ole henkilöstö vaan jatkuva kilpavarustelu tekniikalla ja kiinteistöillä. Siksi sote-alueiden määrää pitää edelleen vähentää nykyisestä viidestätoista noin 5-12 alueeseen.

Jotta kansalaisten yhdenvertaisuus toteutuisi niin demokraattisten oikeuksien kuin verotuksen kannalta olisi tärkeää, että kaikki alueet aloittaisivat toimintansa samalta viivalta niin, että rakenne toimisi tulevina vuosikymmeninä.

Akavalla ei ole kantaa siihen, toteutuuko demokratia itsehallintoalueilla suorien valtuustovaalien vai kuntien edustuksen kautta. Ongelmallista kuitenkin on, että kolmella alueella ei olisi samaa oikeutta päättää sote-palveluistaan kuin muilla viidellätoista.

IHA-valtuustovaalit on tarkoitus järjestää kuntavaalien yhteydessä 9.4.2017. Koska eduskunnan päättämä sotelainsäädäntö on tarkoitus toteuttaa 15 alueella suoraan valtion rahoituksella, olisi loogisempaa, että IHA-vaalit järjestettäisiin eduskuntavaalien yhteydessä 2019.

Muutokset kunnissa ja kuntarakenteessa ovat tulevaisuudessakin tarpeellisia ja välttämättömiä. Huoltosuhteen, ikä- ja elinkeinorakenteen muutokset sekä muuttoliike pakottavat kunnat kaikkialla Suomessa etsimään uusia toimintamalleja. Vahvat peruskunnat edellyttävät kuntakoon kasvua, joka on edellytys palveluiden kestäväälle järjestämiselle. Kuntien velkaantuminen on pysäytettävä ja yli varojen eläminen lopetettava.

20. 13. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen rahoituslinjauksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Akava pitää hyvänä, että sote-palveluiden rahoitus tulee valtion kautta. Uudistusten tavoitteena on saada parempaa palvelua pienemmillä resursseilla. Kun sote-palvelujen rahoitus siirretään kunnilta valtiolle, pitää varmistaa, että työn verotus ei nouse. Sote-palvelujen rahoittaminen erillisellä prosentuaalisella sote-verolla ja alentamalla kuntien veroprosenttia sote-veroa vastaavasti säätämällä kunnille verokatto, on selkein tapa varmistaa, että verotus eri kiristymillään tulotasolla.

Monikanavarahoitusta yksinkertaistetaan. Palveluiden järjestämisvastuun siirtyessä toiselle toimijalle on luonnollista, että rahoitusvastuu siirretään tälle toimijalle. Rahoituksen yksikanavaistaminen on tärkeää myöskin EU:n sisäisen potilaiden valinnanvapauden vuoksi. Rahoitus tulisi jatkossakin verotuloina, työnantajilta, työntekijöiltä, opiskelijoilta sekä asiakasmaksuina.

Sote-palveluiden järjestäminen, rahoittaminen ja tuottaminen pitää vielä selkeämmin erottaa toisistaan niin, että tulevat itsehallintoalueet toimivat vain sote-palveluiden rahoittajina ja tilaajina. Palveluja tuottavat edelleen kunnat, kuntayhtymät, yksityiset tuottajat, järjestöt, säätiöt ja valtio. Akava ei ole vakuuttunut, että kansalaisten vapaus valita palveluntuottajaa kasvaisi ehdotetussa mallissa siinä mittasuhteessa, että siitä voisi odottaa isompaa tuottavuusloikkaa ja kulukehityksen jarrutusta.

Sote-rahoitusta, nykyisten julkisten tuottajien omaisuuden (kiinteistömassa) ja henkilöstön kohtelua, eläkelinjauksia ja arvonlisäverotusta koskevien päätösten on tuettava monituottajamallin syntymistä ja tasapuolista kilpailuasetelmaa.

Keskeiset työmarkkinakeskusjärjestöt katsovat (1.12.2015), että työterveyshuollon asemaa ja rahoitusjärjestelmää osana terveydenhuollon kokonaisuutta ei tule heikentää sote-uudistuksessa. Työterveyshuollon aseman heikentäminen lisäisi eriarvoisuutta. Samalla myös eläkepoliittisten tavoitteiden saavuttaminen ja työterveyden asiantuntemus vaarantuisivat. Lisäksi hallitusohjelmassa asetettu sote-uudistuksen 3 miljardin euron säästötavoite jäisi toteutumatta. Akava on myös sitä mieltä, että opiskelijaterveydenhuollon YTHS:n nykymalli pitää säilyttää ja laajentaa kaikille korkeakouluopiskelijoille.

Asetettujen selvityshenkilöiden henkilöstöä koskevat ehdotukset ovat pääosin kannatettavia. Uudistuksen jatkovalmistelussa on otettava huomioon sote-uudistuksen henkilöstön asema-ryhmän linjaukset. On varmistettava, että maakuntiin siirtyvän henkilöstön virka- ja työehtosopimusjärjestelmä rakennetaan kunnallisen sopimusjärjestelmän pohjalle. Erityisen tärkeää on säätää yhteistoimintajärjestelmästä joka edellyttää siirtyvän henkilöstön ja maakuntien perustamista valmistelevien organisaatioiden välillä hyvissä ajoin. Maakuntien tulee olla lakisääteisesti KEVAN jäseniä.

Perustuslain 124 §:n mukaan merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan antaa vain viranomaisille. On perusteltua - tehtävien säilyessä ennallaan – että ei suunnitella eikä tehdä muutoksia nykyiseen järjestelmään, jossa on sekä virka- että työsuhteista henkilöstöä. Myös kattamattoman eläkevastuun jakautuminen oikeudenmukaisesti kuntien ja itsehallintoalueiden kesken pitää selvittää.

Henkilöstön asemaa koskevan lainsäädännön valmistelua on jatkettava kolmikantaisesti.

Henkilöstö pitää ottaa mukaan julkisen sektorin rakenteiden uudistamiseen.